

YÖNETMELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

YEM HİJYENİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; yem hijyeni ile ilgili genel kuralları, yem işletmelerinin kayıt ve onayı ile yemlerin izlenebilirliğinin sağlanması için gerekli şartları belirlemek ve bu konularla ilgili düzenlemeleri yapmaktır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik,

a) Yem işletmecilerinin birincil üretim dâhil birincil üretimden itibaren, yemlerin piyasaya arzını da kapsayan tüm aşamalardaki faaliyetlerini,

b) Gıda amaçlı hayvanların beslenmesini,

c) Yemlerin ithalat ve ihracatı ile ilgili hususları, kapsar.

(2) Bu Yönetmelik,

a) Kişisel tüketim amacıyla beslenen gıda amaçlı hayvanlar ile gıda amaçlı olmayan hayvanların beslenmesi için kişisel amaçlı yem üretimini ve yemleri,

b) Kişisel tüketim için gıda amaçlı hayvanların beslenmesini,

c) Gıda amaçlı olmayan hayvanların beslenmesini,

ç) Birincil üretim yapan üreticilerin yerel üreticilere veya yetiştiricilere çiftliklerinde kullanılmak üzere yapılan küçük miktarlardaki yem arzını,

d) Birincil üretim yapan üreticilerin doğrudan nihai tüketiciye veya doğrudan nihai tüketiciye ulaştırılmak üzere perakende satış yerlerine küçük miktarlardaki yem arzını,

e) Ev ve süs hayvanları yemlerinin perakende satışlarını, kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik,

a) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 21, 22, 24, 25, 29 ve 30 uncu maddelerine dayanılarak,

b) Avrupa Birliğinin 12/1/2005 tarihli ve 183/2005 sayılı Yem Hijyeni ile ilgili Tüzüğüne paralel olarak, hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,

b) Birincil yem üretimi: Özellikle ürün yetiştirme, hasat, süt sağımı, kesim öncesi hayvan yetiştiriciliği veya balıkçılıkta hasat, toplama ya da yakalama sonrası basit fiziksel işlemler dışında herhangi bir işleme tabi tutulmadan elde edilen ürünler dâhil olmak üzere tarımsal ürünlerin üretimini,

c) İşletme: Yem işi alanında faaliyet gösteren bir kuruluşu,

ç) Kanun: 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununu,

d) Yem: Hayvanların ağız yoluyla beslenmesi amacıyla kullanılan işlenmiş, kısmen işlenmiş veya işlenmemiş, yem katkı maddeleri dâhil her tür madde veya ürünü,

e) Yem hijyeni: Yemin kullanım amacı göz önünde bulundurularak tehlikelerin kontrol altına alınması ve yemin hayvan tüketimine uygunluğunun sağlanması için gerekli önlem ve koşulları,

f) Yem işletmecisi: Kendi sorumluluğu altında yürütülen yem işinin bu Yönetmelik hükümlerine uygunluğunun sağlanmasından yasal olarak sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi,

g) Yem katkı maddesi: Yem katkı maddeleri mevzuatında belirtilen fonksiyonlardan bir veya birkaçına sahip, yeme veya suya katılan, yem maddesi ve premiksler dışındaki maddeler, mikroorganizmalar veya preparatları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yükümlülükler

Genel yükümlülükler

MADDE 5 – (1) Yem işletmecisi üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamalarında kendi kontrolü altında yürütülen faaliyetlerin yem mevzuatı ile ilgili hükümlere ve bu Yönetmelikte belirtilen hijyen şartlarına ve iyi üretim uygulamalarına uygunluğunu sağlamakla yükümlüdür.

(2) Gıda amaçlı hayvanların beslenmesinde hayvan yetiştiricileri; yemlerin, hayvanların ve hayvansal ürünlerin biyolojik, kimyasal ve fiziksel bulaşma risklerini kabul edilebilir en düşük düzeyde tutmak için gerekli tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlüdürler.

Özel yükümlülükler

MADDE 6 – (1) Yem işletmecileri, yemlerin birincil üretimi ve bu yemlerin üretim yerlerinde taşınması, depolanması, muamele edilmesi veya üretim yerlerinden bir işletmeye taşınması veya kendi hayvanları için silaj katkı maddesi dışında hiçbir katkı ya da premiks kullanmadan yemlerin karıştırılması gibi faaliyetlerde bulunuyorsa yaptıkları işlemlerle ilgili Ek-1'de belirtilen şartlara uymakla yükümlüdür.

(2) Kendi hayvanları için silaj katkısından başka yem katkı maddeleri ya da premiks kullanarak yem karışımı yapanlar dâhil birinci fıkrada belirtilen faaliyetler dışında faaliyet gösteren yem işletmecileri, yaptıkları işlemlerle ilgili Ek-2'de belirtilen şartlara uymakla yükümlüdür.

(3) Yem işletmecisi, Bakanlıkça belirlenen mikrobiyolojik kriterlere uymak ve hedeflenen kriterleri karşılamak için gerekli tedbirleri almak ve uygulamakla yükümlüdür.

(4) Yem işletmecileri, 14 üncü maddede belirtilen kılavuzları, bu Yönetmelikteki yükümlülüklerini yerine getirmede yardımcı olarak kullanabilirler.

(5) Gıda amaçlı hayvan besleyen yetiştiriciler Ek-3'te belirtilen şartlara uymakla yükümlüdür.

(6) Yem işletmecileri ve hayvan yetiştiricileri kullanacakları yemleri bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak onaylı veya kayıtlı işletmelerden temin etmekle yükümlüdürler. Çiftçi kayıt sisteminde veya Bakanlığın başka bir sisteminde kayıtlı olan birincil üretim yapan çiftçiler bu Yönetmelik kapsamında da kayıtlı kabul edilir.

Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları sistemi

MADDE 7 – (1) 6 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilenler dışında faaliyet gösteren yem işletmecileri tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları ilkelerine dayalı yazılı bir prosedürü oluşturmak, uygulamak ve sürdürmek zorundadırlar.

(2) Tehlike analizi ve kritik kontrol noktalarına ilişkin ilkeler aşağıdadır:

a) Önlenmesi, yok edilmesi ya da kabul edilebilir düzeye çekilmesi gereken tehlikelerin belirlenmesi,

b) Bir tehlikeyi önlemek, yok etmek ya da kabul edilebilir düzeye çekebilmek için kontrol edilmesi gereken yerlerdeki kritik kontrol noktalarının belirlenmesi,

c) Belirlenmiş tehlikeleri önlemek, yok etmek ya da azaltmak için kritik kontrol noktalarında kabul edilebilir kritik limitler oluşturulması,

ç) Kritik kontrol noktalarında etkili izleme prosedürlerinin oluşturulması ve uygulanması,

d) Yapılan izleme bir kritik kontrol noktasının kontrol altında olmadığını gösterdiğinde, düzeltici faaliyet prosedürlerinin oluşturulması ve uygulanması,

e) (a), (b), (c), (ç) ve (d) bentlerinde belirtilen tedbirlerin eksiksiz olduğu ve etkin bir şekilde çalıştığını doğrulamak için prosedürlerin oluşturulması ve bu doğrulama prosedürlerinin düzenli olarak uygulanması,

f) Yem işletmesinin yapısı ve büyüklüğüne göre, (a), (b), (c), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen tedbirlerin etkin olarak uygulandığını gösteren gerekli dokümanların ve kayıtların oluşturulması.

(3) Bir ürünün kendisinde, üretim sisteminde ya da üretim, işleme, depolama ve dağıtımın herhangi bir aşamasında bir değişiklik yapıldığında, yem işletmecisi prosedürü gözden geçirir ve gerekli değişiklikleri yapar.

(4) Yem işletmecileri, birinci fıkrada belirtilen tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları uygulamaları hakkında hazırlanan kılavuzların yanında bu sistemin bir parçası olarak 14 üncü maddeye göre geliştirilmiş iyi uygulama kılavuzlarını da kullanabilir.

(5) Bakanlık, küçük işletmeler dâhil, bu maddede belirtilen uygulamaları kolaylaştırıcı tedbirler getirebilir ve uygulamalar yapabilir.

Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları sistemi ile ilgili dokümanlar

MADDE 8 – (1) Yem işletmecileri, 7 nci maddede belirtilen hükümlere uyulduğunu, belgeleri ile birlikte istendiğinde Bakanlığa sunar ve uygulanan prosedürleri açıklayan dokümanları güncel tutar.

(2) Bakanlık, birinci fıkrada belirtilen gerekliliklerin yerine getirildiğini yem işletmesinin yapısı ve büyüklüğünü de göz önünde bulundurarak değerlendirir.

(3) Bakanlık, bu maddenin uygulanması ile ilgili gerekli düzenlemeler yapabilir.

Resmi kontroller, bildirim ve işletmelerin kayıt altına alınması

MADDE 9 – (1) Yem işletmecisi, kendi sorumluluğu altındaki faaliyetlerin bu Yönetmelik ve yem ile ilgili diğer mevzuata uygunluğunun sağlanmasında ve resmi kontroller ile ilgili hususlarda Bakanlıkla işbirliği yapar.

(2) Yem işletmecileri, kendi kontrolleri altında yemlerin üretimi, işlenmesi, depolanması, dağıtım ile ilgili faaliyetleri sürdüren işletmelerinin kayıt altına alınması için Ek-4'te yer alan başvuru formunu doldurarak Bakanlığa bildirimde bulunur. Kayda tabi yem işletmeleri Ek-5'te belirtilmiştir. Kayda tabi olan yem işletmelerinin Bakanlığa kaydının yaptırılması zorunludur. Kayıt yaptırmayan işletmeler faaliyetlerini sürdüremez. Yem işletmecileri, kontrolleri altındaki işletmeler ile ilgili bilgileri güncel tutar. Faaliyetlerinde önemli bir değişiklik olması veya işletmenin kapanması durumunda, bu durumu Bakanlığa bildirir.

(3) Bakanlık yem işletmeleri için bir kayıt sistemi oluşturur.

(4) Yem işletmelerinin kaydı için başvuru formu ile işyeri açma ve çalışma ruhsatı belgesi gereklidir.

“(4) İşletmelere verilen işletme kayıt belgeleri, diğer kamu kurum veya kuruluşlardan ilgili mevzuat gereği izin veya ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.” (05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete)

Yem işletmelerinin onayı

MADDE 10 – (1) Aşağıda belirtilen konularda faaliyet gösteren yem işletmecileri, faaliyete geçmeden önce Bakanlıktan onay alır. Onaya tabi yem işletmeleri Bakanlıktan onay almadan faaliyet gösteremez.

- Ek-6 birinci bölümünde belirtilen, yem katkı maddeleri ve/veya biyoproteinleri üreten ve/veya piyasaya sunan işletmeler,
- Ek-6 ikinci bölümünde belirtilen, yem katkı maddelerinden premiks üreten ve/veya piyasaya sunan işletmeler,
- Ek-6 üçüncü bölümünde belirtilen yem katkı maddelerini ya da bu katkıları içeren premiksleri kullanarak piyasaya sunmak üzere karma yem imal eden ya da kendi hayvanlarının ihtiyacı için karma yem üreten işletmeler.

(2) Yem işletmelerinin onayı için;

- Başvuru formu,
- ~~İşyeri açma ve çalışma ruhsatı belgesi,~~
- ~~Yapı kullanım izin belgesi,~~
- İş akış diyagramı, gereklidir.

(3) Bakanlık, müracaatı yapılan yem işletmesini yerinde inceleyerek bu Yönetmelikte belirtilen ilgili şartların karşılanması halinde işletmeye onay verir.

(4) Bakanlıkça yerinde yapılan incelemede, işletmede yem üretimi için gerekli altyapı ve ekipmanın tamamlanmış olmasına rağmen yem güvenilirliğini olumsuz etkileyecek bazı tali eksikliklerin tespit edilmesi durumunda, işletmeye şartlı olarak geçici onay verilebilir. Şartlı verilen onay süresi altı aydan fazla olamaz. İşletmenin tam onay alabilmesi için mevzuatta belirlenen tüm gereklilikleri yerine getirmesi gerekir.

(5) Ürünleri tesislerinde bulundurmadan sadece ticaretini yapan işletmeler üçüncü fıkrada belirtilen yerinde incelemeden muaf tutulur. Bu tür işletmeler piyasaya sundukları yemlerin bu Yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olduğunu belirtmek için Ek-7’de yer alan form ile Bakanlığa taahhütte bulunur.

(6) Veteriner tıbbi ürünlerin perakende satışı için izin alan veteriner muayenehaneleri, poliklinikleri ve hayvan hastaneleri, yem katkı maddesi ve/veya premiks satmaları durumunda bu Yönetmelikte aranan hijyen gerekliliklerini sağlamak koşulu ile onaylı yem işletmesi olarak kabul edilir. (05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete)

(7) İşletmelere verilen işletme onay belgeleri, diğer kamu kurum veya kuruluşlardan ilgili mevzuat gereği izin veya ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. (05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete)

İşletmenin kayıt ya da onayında değişiklik

MADDE 11 – (1) Bir işletmenin faaliyetleri ile ilgili kapasitesini geliştirmesi ya da yeni bir faaliyete geçmesi durumunda, bu değişikliği gerçekleştirdiğini Bakanlığa bildirmesi ve belgelendirmesi halinde, Bakanlık işletmenin kayıt ya da onayında bu değişikliği yapar.

Kayıt veya onayın askıya alınması ve iptali

MADDE 12 – (1) Bakanlık, bir yem işletmesinde yapılan denetim sonucunda, ikinci fıkrada belirtilen onay iptalini gerektiren eksikliklerden başka, yem üretimini ve güvenilirliğini olumsuz etkileyecek düzeyde eksiklik bulunduğunda bu işletmenin eksiklik bulunan bir veya daha fazla veya tüm faaliyetleri ile ilgili kayıt veya onayı geçici olarak askıya alır. Askıya alma süresi eksikliklerin tamamının giderilmesine kadar devam eder. Eksikliklerin bir yıl içerisinde karşılanmaması halinde kayıt veya onay iptal edilir.

(2) Bakanlık bir işletmede aşağıda belirtilen hususların tespiti halinde, o işletmenin bir veya birden fazla veya tüm faaliyeti ile ilgili kayıt veya onayını iptal eder.

- İşletmenin bir ya da birden fazla faaliyetine son vermesi,
- İşletmenin faaliyetlerini sürdürmesi için gerekli şartları bir yıl içerisinde karşılayamaması,
- İşletmenin güvenilir yem üretimi bakımından ciddi eksikliklerinin olması ve sık sık üretimini durdurması ve gelecekte üretimine devam etmesi için yeterli güvencenin bulunmaması.

Kayıtlı ve onaylı yem işletmeleri listesi

MADDE 13 – (1) Bakanlık kayıt altına aldığı her bir işletme ve faaliyeti için bir kayıt listesi oluşturur. Kayda tabi yem işletmeleri Ek-8’de belirlenen formata göre kayıt numarası verilerek listeye kaydedilir.

(2) Onaylı yem işletmeleri Ek-9’un ikinci bölümünde belirlenen formata göre ayırıcı bir kimlik numarası verilerek birinci bölümünde belirtilen şekilde listeye kaydedilir.

(3) Bakanlık yem işletmeleri ile ilgili kayıt listelerini, askıya alma, iptal ve değişiklik durumlarına göre güncel tutar.

(4) Bakanlık kayda ve onaya tabi yem işletmeleri ile ilgili listeleri kamunun erişimine sunar.

İyi uygulama kılavuzlarının hazırlanması

MADDE 14 – (1) Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları sistemi ilkelerinin uygulanması ve yem sektöründe iyi uygulamalara yönelik kılavuzların hazırlanması, yaygınlaştırılması ve kullanımı için Bakanlık gerekli katkıları yapar.

(2) Hazırlanan bu kılavuzlar yem işletmecileri tarafından isteğe bağlı olarak kullanılır.

(3) İyi uygulama kılavuzları yem sektörü tarafından aşağıdaki hususlar dikkate alınarak hazırlanır ve yaygınlaştırılır.

a) Kılavuzlar hazırlanırken Bakanlık ve kullanıcı grupları gibi ilgili tüm paydaşların görüşleri alınır.

b) Kodeks Alimentariusun bu konudaki düzenlemeleri dikkate alınır.

c) Yemlerin birincil üretimlerinde Ek-1’de belirtilen gereklilikler dikkate alınır.

(4) Bakanlık, iyi uygulama kılavuzlarının üçüncü fıkraya göre hazırlanması, içerik yönünden sektörde uygulanabilirliği ve 5, 6 ve 7 nci maddelerde belirtilen hükümlere uygunluğunun sağlanması hususunda gerekli değerlendirmeleri yapar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İthalat ve İhracat

İthalat

MADDE 15 – (1) İthalatı yapılacak yemler; Kanun, bu Yönetmelik ve yem ile ilgili diğer mevzuatta belirlenen şartları taşır.

(2) İkili anlaşmalarda anlaşma hükümleri uygulanır.

(3) Bakanlık, ithalatta yemlerle ilgili model sertifikalar oluşturabilir.

İhracat

MADDE 16 – (1) Gıda amaçlı olmayan hayvanlar için üretilen yemler dâhil yemlerin ihracatında; Kanun, bu Yönetmelik ve yem ile ilgili diğer mevzuatta belirlenen hükümler uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımından önce Bakanlıktan ruhsat almış olan yem işletmeleri, ~~1/1/2013~~ **1/1/2014** (**05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete**) tarihine kadar bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirerek kayıt veya onay işlemlerini yaptırırlar.

(2) Bu Yönetmeliğin yayım tarihinden önce onay ya da kayda tabi olmadan faaliyette bulunan ancak bu Yönetmeliğe göre onay ya da kayıt altına alınması gereken işletmeler, ~~1/1/2013~~ **1/1/2014** (**05.01.2013 tarih ve 28519 sayılı Resmi Gazete**) tarihine kadar bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirerek kayıt veya onay işlemlerini yaptırırlar.

(3) Bakanlık, işletmeler ile ilgili verilerin toplandığı mevcut bir sistemi göz önünde bulundurarak, işletme sahiplerinden bu Yönetmelik hükümlerini yerine getireceğini taahhüt eden sadece ilave bazı bilgi ve belgeler sağlamasını isteyebilir.

Eklerde değişiklik

MADDE 17 – (1) Bakanlık ekler ile ilgili değişikliklerde aşağıdaki hususları dikkate alır.

a) İyi uygulama kurallarındaki gelişmeler,

b) Tehlike analizleri ve kritik kontrol noktaları sisteminin uygulanmasından elde edilen tecrübeler,

c) Bilimsel ve teknolojik gelişmeler,

ç) Risk değerlendirme sonucu yapılan bilimsel tavsiyeler,

d) Yem güvenilirliği hedefleri,

e) Özel işlemler ile ilgili hususlardaki gelişmeler.

İstisna

MADDE 18 – (1) Bakanlık gerekli hallerde Ek-1, Ek-2 ve Ek-3’te, bu Yönetmelikte belirtilen amaçlara ulaşmayı etkilememek koşulu ile özel nedenlerden dolayı istisnai uygulamalar yapabilir.

Hızlı uyarı sistemi

MADDE 19 – (1) Gıda amaçlı olmayan hayvanlar için üretilen yemler dâhil herhangi bir yemde, insan veya hayvan sağlığı ya da çevre ile ilgili ciddi risklerin belirlenmesi durumunda Kanun kapsamında hızlı uyarı sistemi uygulanır.

İdari yaptırımlar

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelikte belirlenen hükümlere uyulmaması halinde Kanunun ilgili maddelerinde belirtilen cezalar uygulanır.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

Ek-1

BİRİNCİL ÜRETİM

Bölüm A

Yemlerin birincil üretimi düzeyinde faaliyet gösteren yem işletmelerinin uyması gereken şartlar

I. Hijyen şartları

1. Birincil üretimden sorumlu yem işletmecileri, yem güvenilirliği ile ilgili olası tehlikeleri önleyecek, yok edecek ya da en aza indirecek şekilde faaliyetlerini sürdürür ve yönetirler.

2. Birincil üretim yapan yem işletmecileri, sorumlulukları altında üretilen, hazırlanan, ambalajlanan, temizlenen, depolanan veya taşınan birincil ürünlerin bulaşma ya da bozulmaya karşı korunmasını mümkün olduğu kadar sağlarlar.

3. Yem işletmecileri, tehlikelerin kontrolü ile ilgili yukarıda belirtilen hususlar ile beraber aşağıdaki yükümlülükleri de yerine getirirler:

a) Hava, toprak, su, gübre, bitki koruma ürünleri, biyosidaller, veteriner ilaçları ile atıkların muamele edilmesi ve yok edilmesinden kaynaklanan tehlikeli bulaşmaların kontrolü için gerekli tedbirleri almak,

b) Zoonotik ajanlar, zoonozların kontrolü ve izleme programları dâhil yem güvenilirliğine etkileri olan bitki sağlığı, hayvan sağlığı ve çevre ile ilgili tedbirleri almak,

c) Yemlerin üretimi, hazırlanması, sınıflandırılması, ambalajlanması, taşınması ve depolanması için tesisler, ekipmanlar, kaplar, kasalar ve taşıma araçlarını temiz tutmak, gerekli hallerde temizlik sonrası dezenfeksiyon yapmak,

ç) Yemlerin temiz ve hijyenik şartlarda üretimini, depolanmasını ve taşınmasını sağlamak,

d) Tehlikeli bulaşmaları önlemek için temiz su kullanmak,

e) Hayvanların ve haşerelerin tehlikeli bulaşmalara neden olmalarını mümkün olduğunca engellemek,

f) Tehlikeli bulaşmaları önlemek için tehlikeli maddeleri ve atıkları güvenli bir şekilde ayrı olarak depolamak ve muamele etmek,

g) Ambalaj malzemelerinin yem için tehlikeli bir bulaşma kaynağı olmaması sağlamak,

ğ) Yem güvenilirliği ile ilgili birincil ürünlerden alınan numunelerde ya da diğer numunelerde varsa yapılan analiz sonuçlarını dikkate almak.

II. Kayıt tutma

1. Yem işletmecileri, işletmenin yapısı ve büyüklüğüne göre, tehlikelerin kontrolüne ilişkin aldıkları tedbirlerin kayıtlarını uygun bir şekilde ve uygun bir süre için tutar. Yem işletmecileri bu kayıtlardaki bilgilere Bakanlığın erişimini sağlar.

2. Yem işletmecileri özellikle;

a) Kullanılan bitki koruma ürünleri ve biyosidaller,

b) Birincil ürünlerin güvenliğini etkileyebilecek haşere veya hastalıklara ilişkin herhangi bir vaka,

c) Yem güvenilirliği için önem arz eden, birincil ürünlerden alınan numunelere veya tanı amaçlı alınan diğer numunelere ait analiz sonuçları,

ç) İşletmeye giren her bir yemin kaynağı ve miktarı ile işletmeden çıkan yemlerin gönderildiği yer ve miktarı,

ile ilgili kayıtları tutar.

3. Veteriner hekimler, ziraat mühendisleri ya da ziraat/veteriner teknisyenleri-teknikerleri yem işletmecilerinin faaliyetleri ile ilgili kayıtları tutmalarında işletmecilere yardımcı olabilir.

Bölüm B

İyi uygulama kılavuzları

1. Yemlerin birincil üretiminde tehlikelerin kontrolü için bu Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde belirtilen iyi uygulama kılavuzları

hazırlanır.

2. İyi uygulama kılavuzları yemlerin birincil üretimlerinde ortaya çıkacak tehlikeler ve bu tehlikelerin kontrolü için yapılacak faaliyetler hakkında uygun bilgiler ile aşağıdaki hususlarda alınan tedbirleri içerir.

- a) Mikotoksinler, ağır metaller, radyoaktif maddeler gibi bulaşanların kontrolü,
- b) Su, organik artıklar ve gübrelerin kullanımı,
- c) Bitki koruma ürünlerinin ve biyosidallerin doğru ve uygun bir şekilde kullanımı ve izlenebilirliği,
- ç) Veteriner sağlık ürünleri ile yem katkı maddelerinin doğru ve uygun bir şekilde kullanımı ve bunların izlenebilirliği,
- d) Yem maddelerinin hazırlanması, depolanması ve izlenebilirliği,
- e) Ölü hayvanların, atıkların ve altıkların uygun şekilde imhası,
- f) Yemlerden hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalıklara karşı koruyucu önlemlerin alınması ve Bakanlığın bu konularda bilgilendirilmesine dair yükümlülükler,
- g) Yemlerin etkili bir haşere kontrolü ve temizlik dâhil uygun hijyenik şartlar altında üretimi, hazırlanması, ambalajlanması, depolanması ve taşınmasını sağlayacak metotlar, uygulamalar ve işlemler,
- ğ) Kayıt tutma ile ilgili detaylı bilgiler.

Ek-2

BİRİNCİL ÜRETİM DIŞINDA YEM İŞLETMELERİ İÇİN ARANAN ŞARTLAR

Tesis ve Ekipmanlar

1. Yem işleme ve depolama tesisleri, ekipmanlar, taşıma araçları, kaplar, kasalar, nakliye araçları ve yakın çevreleri temiz tutulur ve etkili bir haşere kontrol programı uygulanır.
2. Tesis ve ekipmanların yapısı, büyüklüğü, tasarımı ve yerleşimi;
 - a) Yeterli temizlik ve dezenfeksiyona müsait olmalıdır,
 - b) Bulaşma ve çapraz bulaşmaya imkân vermeyecek ve genel olarak yem güvenilirliği ve ürün kalitesi üzerinde olumsuz bir etki yaratmayacak, hata riskini en aza indirecek şekilde olmalıdır. Yem ile temas halinde olan ekipmanlar ıslak temizliğin ardından kurutulur.
3. Üretim ya da karıştırma için kullanılan tesis ve ekipmanlar işletme tarafından önceden hazırlanmış yazılı prosedüre uygun şekilde düzenli olarak kontrol edilir. Bu kapsamda,
 - a) Yem üretiminde kullanılan tüm ölçüm ve tartım aletleri ağırlık ve hacimler için uygun olmalı ve doğrulukları düzenli olarak test edilmelidir.
 - b) Yem üretiminde kullanılan tüm karıştırıcılar ağırlık ve hacim aralıkları için uygun olmalı ve homojen karışım sağlayacak ve homojen seyreltme yapacak nitelikte olmalıdır. Yem üreticisi karıştırıcıların homojen bir karışım yapabilecek etkinlikte olduğunu göstermelidir.
4. Tesisler yeterli aydınlatmaya sahip olmalıdır.
5. Amaca uygun yeterli drenaj sistemi yapılır. Sistem, yemlerin bulaşma riskini önleyecek şekilde tasarlanır ve inşa edilir.
6. Yem üretiminde kullanılacak su, hayvanlar için uygun kalitede olmalıdır. Su kanalları sağlam yapıda olmalıdır.
7. Pis su, atıklar ve yağmur suları yem güvenilirliği ve kalitesini etkilemeyecek şekilde bertaraf edilir. Haşere istilasını engellemek için döküntü ve tozlar kontrol altında tutulur.
8. Pencere, kapılar ve diğer dışa açılan yerler haşerelerin girişini engelleyecek şekilde korunaklı ve kapanabilir olmalıdır.
9. Çatılar, kirliliği ve yoğunlaşmayı önleyecek, istenmeyen küflerin gelişmesini engelleyecek ve yem güvenilirliği ve kalitesini tehlikeye sokmayacak şekilde tasarlanır ve inşa edilir.

Personel

1. Yem işletmeleri, üretilmek istenen ürünlerin üretimi için gerekli beceri ve niteliklere sahip yeterli sayıda personel bulundurmalıdır. Kanununun EK-1-B'de belirtilen yem işletmelerinde üretimde görevlendirilecek ilgili bir personel çalıştırılır. İşletmelerde denetimden sorumlu Bakanlık temsilcilerinin her zaman görebileceği, çalışanların tecrübe ve eğitim düzeyleri ve sorumluluklarının da yer aldığı bir organizasyon şeması gerekir. Organizasyon şemasının görülebilir yerde olması gerekir. İstenen ürün kalitesinin elde edilmesi için bütün personelin görevleri, sorumlulukları, yetkileri yazılı bir talimatla kendilerine bildirilir.

Üretim

1. Yem işletmecileri, üretim prosesinde kritik kontrol noktalarının tanımlanması, kontrolü ve iyi yönetimine dayalı yazılı prosedürlere ve talimatlara uygun şekilde üretim yapılmasını sağlar.
2. Herhangi bir çapraz bulaşma ya da hatayı engelleyecek ya da en aza indirecek teknik ve organizasyonel tedbirler alınır. Üretim sırasında kontroller için yeterli ve uygun araçlar bulundurulur.
3. Yemlerde yasaklı maddeler ve istenmeyen maddeler ya da insan sağlığı ve hayvan sağlığı ile ilgili diğer bulaşanlar izlenir. Riski azaltmak için uygun bir kontrol stratejisi uygulamaya konulur.
4. Yem olarak uygun olmayan madde ve atıklar belirlenir ve uzaklaştırılır. Veteriner ilaçlarını tehlikeli düzeyde içeren maddeler, bulaşan ya da diğer tehlikeli maddeler uygun bir şekilde bertaraf edilir ve yem olarak kullanılmaz.
5. Yem işletmecileri, ürünlerin etkin bir şekilde izlenmesi için yeterli tedbirleri alır.

Kalite Kontrol

1. Gerekli durumlarda kalite kontrol ile ilgili uzman bir personel çalıştırılır.
2. Yem işletmeleri, kalite kontrol sisteminin bir parçası olarak yeterli personele ve ekipmana sahip bir laboratuvarla çalışır.
3. Hammaddeden nihai ürüne kadar, özellikle üretimde kritik kontrol noktalarının kontrolünü, ürünlerin spesifikasyonlarına uygunluğunu, kontrol için numune alma prosedürleri ve sıklığını, analiz metotları ile analiz sıklığını, analiz sonuçlarının uygunsuz çıkması halinde de varış noktalarını da içeren yazılı bir kalite kontrol planı hazırlanır ve uygulanır.

4- İzlenebilirliğin sağlanması için nihai üründe kullanılan hammaddeler ile ilgili belgelerin kayıtları yem imalatçısı tarafından saklanır. Bu belgeler, ürünlerin piyasaya sunulduğu ve kullanımı için uygun olan süre zarfında talep edildiğinde Bakanlık denetçilerine ibraz edilir. İzlenebilirliği sağlamak için ayrıca hammaddelerden ve üretilen her bir parti üründen veya üretimin belirli bir kısmından yem imalatçısı tarafından daha önce belirlenen prosedüre göre yeterli miktarda numune alınır. Kolay belirlenebilmesi için numuneler mühürlenerek ve etiketlenir. Yapılarında önemli bir değişiklik olmayacak ve bozulmayacak şekilde uygun şartlarda saklanır. Bu numuneler, Bakanlığın tasarrufunda, piyasaya sunulan yemin kullanım süreleri sonuna kadar saklanır. Gıda amaçlı olmayan hayvanlar için yem üreten işletmeler sadece nihai ürün numunelerini muhafaza ederler.

Depolama ve Nakliye

1. İşlenmiş yemler çapraz bulaşmaları önlemek için işlenmemiş yem maddelerinden ve katkı maddelerinden ayrı tutulur ve uygun ambalaj malzemeleri kullanılır.
2. Yemler uygun şekilde depolanır ve uygun araçlar ile taşınır. Yemler sadece işletmenin yetkili kıldığı personelin giriş yaptığı ve uygun depolama koşullarının sağlandığı yerlerde depolanır.
3. Yemler bozulmayı, herhangi bir karışıklığı, çapraz bulaşmayı önlemek için kolaylıkla tanımlanacak şekilde depolanır ve nakledilir.
4. Yemlerin nakliyesi, depolanması, taşınması, muamele edilmesi ve tartımı için kullanılan kaplar ve ekipman temiz tutulur. Temizlik programları yapılmalı, deterjan ve dezenfektan kalıntıları en aza indirilir.
5. Depolarda haşere istilasını azaltmak için gerekli tedbirler alınır ve depolar kontrol altında tutulur.
6. Gerekli yerlerde, yoğunlaşma ve bozulmayı önlemek için sıcaklık mümkün olduğu kadar düşük tutulur.

Kayıt Tutma

1. Kendi tesislerinde ürün bulundurmadan yalnızca yemin ticaretini yapanlar dâhil tüm yem işletmecileri, alımdan teslimata kadar etkin bir izlenebilirlik için ihracatta en son ulaştığı nokta dâhil olmak üzere, alım, satım, üretim ile ilgili verileri kayıt altına alırlar.
2. Kendi tesislerinde ürün bulundurmadan yalnızca yemin ticaretini yapanlar dışındaki yem işletmecileri, aşağıdaki belgeleri bir kayıt dosyasında bulundururlar.

a) Üretim prosesi ve kontrol ile ilgili belgeler

Yem işletmecileri, üretim prosesinde kritik kontrol noktalarının tanımlandığı ve yönetildiği bir dokümantasyon sistemine sahip olmalı, bir kalite kontrol planı hazırlayarak uygularlar. İlgili kontrol sonuçları saklanır. Bütün belgeler bir şikâyet söz konusu olduğunda piyasaya sürülen her parti ürünün izlenebilmesi ve sorumlulukların belirlenebilmesi için saklanır.

b) İzlenebilirlik ile ilgili belgeler

1. Yem katkı maddeleri için:

- Üretilen katkıların yapısı, miktarı, üretim tarihi, parti numarası veya seri numarası,
- Katkı maddelerinin gönderildiği işletmenin adı ve adresi, gönderilen katkıların yapısı ve miktarı, uygun hallerde parti numarası veya seri numarası.

2. Biyoproteinler ile ilgili kayıtlar:

- Üretilen ürünlerin yapısı ve miktarı, üretim tarihi, parti numarası veya seri numarası,
- Ürünlerin gönderildiği işletmenin veya kullanıcıların adı ve adresi, gönderilen ürünlerin yapısı ve miktarı, uygun hallerde parti numarası veya seri numarası.

3. Premiksler için:

- Üreticilerin ya da tedarikçilerin adları ve adresleri, kullanılan katkıların yapısı ve miktarları, uygun hallerde parti

numarası veya seri numarası,

- Premiksin üretim tarihi ve parti numarası,
- Premiksin ulaştırıldığı işletmenin adı, adresi, premiksin yapısı, miktarı ve teslim tarihi, uygun hallerde parti numarası.

4. Karma yemler ve yem maddeleri için:

- Yem katkı maddesi/premiks üreticisi ya da tedarikçisinin adı, adresi, kullanılan premiksin yapısı, miktarı, uygunsa parti numarası,
- Yem maddeleri ve tamamlayıcı yem tedarikçilerinin adları, adresleri ve teslim tarihi,
- Karma yemin tipi, bileşimi ve miktarı,
- Yem maddesinin ya da üretilen karma yemin yapısı ve miktarı ile üretim tarihi, alıcının adı ve adresi.

Şikâyet ve Ürünü Geri Çekme

1. Yem işletmecileri, şikâyetlerin kayıt altına alındığı ve gerekli işlemlerin yapıldığı bir sistemi uygularlar.

2. Gerekli olduğunda dağıtımdaki bir ürünün derhal piyasadan çekilebileceği bir sistem uygulamaya konulur. Yazılı bir prosedür ile geri çağrılan ürünün teslim edildiği yer tanımlanır ve bu geri çağrılan ürün tekrar piyasaya sürülmeden mutlaka bir kalite kontrol değerlendirmesinden geçirilir.

Ek-3

İYİ HAYVAN BESLEME UYGULAMALARI

Merada Otlatma

Merada ve tarlada otlatma; hayvansal gıdalara fiziksel, biyolojik ve kimyasal tehlikelerin bulaşmasını en aza indirecek şekilde yapılır.

Gerektiğinde, gübreden kaynaklanabilecek biyolojik çapraz bulaşma riskinin bulunması durumunda bu riskin en aza indirilmesi için otlatma dönemleri arası meralarda yeterli bir dinlenme periyodu dikkate alınarak otlatma yapılır. Otlanan alana tarım ilacı uygulandığında ise belirlenen süre kadar beklenilir.

Ahır ve Yemleme Ekipmanları İçin Gereklilikler

Hayvan yetiştirme üniteleri yeterli temizliğe imkân verecek şekilde tasarlanır. Herhangi bir tehlikenin oluşmasını önlemek için hayvan besleme üniteleri ve yemleme ekipmanları doğru ve düzenli bir şekilde temizlenir. Temizlik ve dezenfeksiyon için kullanılan kimyasallar tarifnamesine uygun olarak kullanılır ve yem ve yemleme alanı dışında depolanır.

Hayvan yetiştirme ünitelerinde, altlıklarda ve yemde olası bulaşmaları önlemek için bir haşere kontrol sistemi uygulamaya konulur.

Binalar ve yemleme ekipmanları sürekli temiz tutulur. Gübre, atık maddeler ve yeme bulaşma ihtimali olabilecek diğer kaynakları düzenli olarak ortamdaki uzaklaştıracak sistemler oluşturulur.

Hayvan yetiştirme ünitelerinde kullanılan yemler ve altlıklar küflenmeye imkân vermeyecek şekilde düzenli olarak değiştirilir.

Yemleme

1. Depolama

Yemler kimyasallardan ve yasaklı maddelerden ayrı yerlerde depolanır. Depolama alanları temiz ve kuru tutulur ve gerekli yerlerde haşere kontrol tedbirleri alınır. Depolama alanları ve taşıma araçları istenmeyen çapraz bulaşmalardan kaçınmak için düzenli olarak temiz tutulur.

Ekim amaçlı saklanan tohumlar, hayvanların ulaşamayacağı şekilde ayrı depolanır.

Farklı kategori ve türdeki hayvanlar için üretilen ilaçlı yemler ve ilaçlı olmayan yemler, hedefte olmayan hayvanların beslenmesi riskini azaltacak şekilde ayrı depolanır.

2. Dağıtım

Çiftliklere yem dağıtımında doğru yemin doğru adrese gittiğinden emin olunmalıdır. Dağıtım ve yemeleme sırasında yemler, bulaşık depo alanları ve ekipmanlardan bir bulaşma olmayacak şekilde tutulur. Bulaşmayı önlemek için ilaçlı yemler, ilaçsız yemlerden ayrı yerlerde muhafaza edilir.

Çiftlikteki taşıma araçları ve yemeleme ekipmanları, özellikle ilaçlı yem sevkiyatı ve dağıtımı yapıldığında, düzenli olarak temizlenir.

Yem ve Su

İçme suyu ya da su ürünleri üretimi için gerekli olan su, hayvansal üretim için uygun kalitede olmalıdır. Hayvanlar veya hayvansal ürünlerde sudan kaynaklanan bir bulaşmanın olduğu düşünülürse tehlikeleri en aza indirmek ve durumu değerlendirmek için gerekli tedbirler alınır.

Yemeleme ve sulama ekipmanları, yem ve sudaki bulaşmayı en aza indirecek şekilde tasarlanarak, kurulmalı ve yerleştirilmelidir. Sulama sistemleri düzenli olarak temizlenir ve imkân olduğunda bakımı yapılır.

Personel

Hayvan besleme ve bakımından sorumlu kişi yeterli beceri, tecrübe ve yetkilere sahip olmalıdır.

Ek-4

YEM İŞLETMESİ İÇİN KAYIT /ONAY BAŞVURU FORMU

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

BÖLÜM A

İşletmenin Unvanı	
İşletme sahibi/Tüzel kişilik adı	
İşletmenin adresi	
Tel	
Faks	
E mail	
Vergi No:	
Ticaret sicil No:	
T.C. Kimlik No:	

BÖLÜM B

Faaliyet alanı	Gıda amaçlı hayvanlar için (İlgili kutuyu işaretleyin)	Gıda amaçlı olmayan hayvanlar için (İlgili kutuyu işaretleyin)
Yem üretimi	☐	☐
Yem depolama	☐	☐
Yem ithalatı	☐	☐
Perakende yem satışı	☐	☐
Hammadde tedariki	☐	☐
Paketleme	☐	☐
Diğer (belirtiniz)	☐	☐

BÖLÜM C

Faaliyet konusu	(İlgili kutuyu işaretleyin)
Karma yem	Büyük-küçükbaş yemleri ☐ Kanatlı yemleri ☐ Balık yemleri ☐ Ev ve süs hayvanları yemleri: kedi köpek maması ☐ Diğer ev ve süs hayvanları yemleri ☐ Diğer karma yemler (belirtiniz) ☐
Yem katkı	☐
Premiks	☐
Mineral yem	☐
Biyoproteinler	☐
Yem hammaddeleri	☐
Hayvansal yan ürünler	Et-kemik unu ☐ Balık unu ☐ Kanatlı unu ☐ Diğer(belirtiniz) ☐
Yalama taşı/ blok yem	☐
Diğer (belirtiniz)	☐

- Yem amaçlı hayvansal yan ürün işletmeleri ile hayvansal yan ürün kullanarak kedi köpek maması üreten işletmelerin kayıt veya onay işlemleri, hayvansal yan ürünlerle ilgili mevzuata göre yapılır.

Yukarıda belirtmiş olduğum bilgilerin doğruluğunu beyan eder, işletmem için kayıt/onay işlemlerinin yapılması hususunda gereğini arz ederim.

İşletme sahibi

Adı, soyadı

İmza

Kaşe

Tarih

Ek-5

KAYDA TABİ YEM İŞLETMELERİ

- 1- Onay kapsamı dışındaki karma yem işletmeleri
- 2- Onay kapsamı dışındaki yem katkı ve premiks işletmeleri
- 3- Yalama taşı veya blok yem üreticileri
- 4- Yem ithalatçıları
- 5- Yem hammadde tedarikçileri
- 6- Perakende yem satış ve depolama yerleri
- 7- Paketleme yapan yem işletmeleri
- 8- Bitkisel orijinli sanayi yan ürünü üreten işletmeler (Değirmencilik, biracılık sanayi yan ürünü ve benzeri yem üreten işletmeler)
- 9- Yem hammaddesi işleyen işletmeler

Ek-6

BÖLÜM 1

Yem katkı maddeleri:

- Besinsel katkılar: Bu gruptaki tüm katkı maddeleri
- Zooteknik katkılar: Bu gruptaki tüm katkı maddeleri
- Teknolojik katkılar: Bu gruptaki yalnız en çok miktarları belirlenmiş "Antioksidanlar"
- Duyusal katkılar: Bu gruptaki "Renk maddeleri" başlığı altında yer alan karotenoidler ve ksantofiller
- Koksidiyostatlar ve histomonostatlar: Bu gruptaki tüm katkı maddeleri

Biyoproteinler:

- Bakteriler, mayalar, algler, mantarlar grubuna ait mikroorganizmalardan elde edilen proteinler. (Melas, damıtma kalıntıları, tahıllar ve nişasta içerikli ürünler, meyve suyu, kesik süt, laktik asit ve hidrolize bitkisel selülozlu substratlarda *Saccharomyces cerevisiae*, *Saccharomyces carlsbergensis*, *Kluyveromyces lactis*, *Kluyveromyces fragilis* türü mikroorganizmalardan elde edilen proteinler hariç)
- Fermantasyon yoluyla amino asit üretimi sırasında elde edilen ürünler: Bu gruptaki tüm ürünler

BÖLÜM 2

Yem katkı maddeleri:

- Zooteknik katkılar: "diğer zooteknik katkılar" başlığında yer alan
- Koksidiyostatlar ve histonomostatlar: Bu gruptaki tüm katkılar
- Büyütme faktörleri: Bu gruptaki tüm katkılar
- Besinsel katkılar:
 - "Vitaminler, provitaminler ve vitamin benzeri maddeler" grubunda yer alan A ve D vitaminleri
 - "İz element bileşikleri" grubunda yer alan bakır(Cu) ve selenyum(Se)

BÖLÜM 3

Yem katkı maddeleri

- Zooteknik katkılar: "diğer zooteknik katkılar" başlığında yer alan
- Koksidiyostatlar ve histomonostatlar: Bu gruptaki tüm katkılar
- Büyütme faktörleri: Bu gruptaki tüm katkılar

Ek-7

YERİNDE İNCELEMEDEN MUAF TUTULAN İŞLETMELER İÇİN TAAHHÜTNAME

..... MÜDÜRLÜĞÜNE

Piyasaya sunacağım yemlerin Yem Hijyeni Yönetmeliği hükümlerine uygun olduğunu taahhüt ederim.

Firma yetkilisi

Adı, soyadı

İmza

Kaşe

Tarih

Ek-8

KAYITLI İŞLETMELER LİSTESİ

1	2	3	4	5
İşletme kayıt numarası	Faaliyet alanı	İşletmenin adı	Adresi	Açıklamalar

Ek-9

BÖLÜM 1

Onaylı işletmeler listesi

1	2	3	4	5
İşletme onay numarası	Faaliyet alanı	İşletmenin adı	Adresi	Açıklamalar

BÖLÜM 2

İşletme onay numaraları aşağıda belirtilen formatta olmalıdır.

1. Eğer işletme onaylanmış ise “ α ” karakteri kullanılır
2. Yem işletmesinin bulunduğu ülkenin ISO kodu
3. En fazla 8 alfanumerik karakterden oluşan ulusal referans numarası